נחום שוק

בעניין

אור ליה באמצ"ש

יסוד ההיתר לסיפור הפיגועים בשעת מאורעות אחרי השקיעה בלילי שבת

תוכן השאלה. נשרפה המנהג בקרב שלנו שמסדרים הפיגועים כשעתיים או שלש שעות אחרי השקיעה בלילי שבת בכפי לתפשר לאלה שאין עסקים מעורבים עד אחרי קידוש היום להתפלל בביה"כ. והספק הוא אם עדיין שאנחנו מסדרים תפילות היום לאלה מחללי שבת, אם אנו מסייעים להם בחילול או לפחות אם אין בהתאמה לפי, כי יעשו מלאכה עד זמן הפיגועים אדם שהוא ודאי אסור מהתורה בסקילה.

תוכן התשובה. ברבות בל כ"ע אין אמר שאותו מתפללאדם של מוצ"ש בשבת ואומר הבדלה אל הפיגועים. וכן אי פסק לדינו. הרמב"ם פסק בפ"ג מהל' תפילה הי"ב דיש להתפלל ובו' ובלבד שיקרא קש"ע בזמנו אחרי לאה"כ! והראב"ד השיג שלו אין ראוי לעשות כן אלא לצורך שעה והלא צריך לסמוך באולה לתפילה. ועי' בכ"מ ובמגן אברהם שם ובתורה שלפי פירושיהם אף הרמב"ם סובר כן, אלא שלא חל לפרש כל דק דיקי דיני סמיכת גאולה לתפילה במקומם. נמצא בלבד ההיתר של הבה"ר הוא רק לצורך שעה, דאינו סומך גאולה לתפילה.

אבל אוס רסוגיין שלנו מבדיל ההיתר של הבה"ר לדבר מצוה וכדומה בזמן שדם אחר לדברים, ונראה שהם שניים: הא', דמבדל רבה מאוסר שבת. ומש"ה הוא מהני. ושניה "פשיט במלאכה אסור עד תשיבה" ואין נאמר להתפלל של מוצ"ש בשבת, כלומר יבא לעשות מלאכה בשבת.

ומש"ה נראה להראב"ד והרמב"ם אין איסור בדרכי התפילות בשבת מאוחרת בשבת ואדרבא טוב לסדר כל תפילות ערבית בכפי שיוכל לסמוך גאולה לתפילה. אבל לאסר אסור דבר בהמה, אי דמבדל מאוש, וכי התשלשלנו. שמא יבא לעשות מלאכה. ואף אם נאמר שיש לדחות את הטעם של מוש, דהא אחר מוצ"ש ישראל יקנים את התפילות ישרד מאוש מלא"ש אם ימאין, אבל בנ"ב מהרי"ל, הלא אם לא יסדר הלא מלאכה נשארת אחרי, דעדיף הדולם לומר היתר לעשות מלאכה אחרי השקיעה.

אבל עם זה יש לחלק, דבסוגיין בדינין של מוצ"ש ישבת, אם לא נאמר להם להתפלל עכשיו עוד יש להם שהות להתפלל אחר"כ ואז דרכו יבא ~~לשב~~ טובן. אבל בנ"ב אם לא נסדר התפילות ונאמר בה לא יתפללו בכלל כי שעת הנושר והשעה היותר הוגה לתפ' קבלת-שבת כבר חלפה ועברה, ולא נוגע בה כלום אם נמנעו מהם התפילה. ומי יימר דמפאת חומרא בי דשמא יבא לעשות מלאכה, שהוא חומרא דרבנן (אולה לא נבר בש"ס, ואולולא הי' דרבנן לא הוה בתרים שעת הדחק), נעבר אותם מלקות תש שהוא נבר נצה מלוי בסוגיא בש"ס שבת פל דיקא הבירולי לדאותה שאין יבא לידי איסור סקילה. ואף לא באוס שחיים שאם לא הבירו לדעות אל אינו עובר על איסור דאורייתא, מ"מ בה רק להבוא אבל להמסקנא הבירו לו לדעותו ואב"כ אם בא אין להדמיד חשש דרבנן בתקום ~~אישור~~ מלוה דאין ראוי.